

Fixní povaha smlouvy s možností odstoupení v režimu VÚ a varianta automatického zániku smlouvy

Úvod do problematiky

Vztah prodávajícího a kupujícího při realizaci mezinárodní kupní smlouvy, jakožto osob majících k sobě vzájemná práva a povinnosti je značně složitý. Je proto nutné zachytit obsah těchto práv a povinností a promítnout ho v ustanoveních konkrétního kontraktu. Obzvláště pro kupujícího mohou být některé dohodnuté podmínky obsažené v mezinárodní kupní smlouvě stěžejní a má zájem na jejich včasném a řádném splnění.

Mezi podstatné prvky obsahu mezinárodní kupní smlouvy může náležet například určení doby plnění. Čas, který se tu z právního hlediska proměňuje v určitou lhůtu, má význam zejména v případě určení doby, kdy má prodávající odevzdat zboží s právními účinky splnění kupujícímu. Důležitost vymezení přesného časového úseku, kdy má prodávající dodat zboží, vyplývá především z faktu, že v praxi nejčastějším případem sporů z mezinárodní kupní smlouvy jsou právě případy související s porušením doby plnění.

Je-li tedy pro kupujícího velmi důležité včasné dodání zboží, např. vzhledem k jeho závazkům vůči svým odběratelům, měl by patřičným ustanovením smlouvy signalizovat prodávajícímu důležitost splnění této jeho povinnosti. Může tak učinit například přidáním výrazu „FIX“ k termínu dodání zboží. Toto má stejné účinky, jako delší opis téhož, např.: „Nedodržení termínu dodání se považuje za podstatné porušení smlouvy.“

Význam fixní povahy

Výrazem „FIX“ včleněným do některého ustanovení či doložky, v tomto případě upravující dodání zboží, dává kupující jasně najevo, že bezpodmínečně trvá na dohodnutém termínu dodání a **nemá zájem na pozdějším plnění.**

Fixní smlouva je tedy smlouva, ve které je stanovena přesná doba plnění a ze smlouvy nebo z povahy věci vyplývá, že na opožděném plnění nemůže mít věřitel zájem.

Abychom prezentovali rozdíl mezi úpravou ve VÚ a například českou vnitrostátní úpravou v ObZ, zmíníme na tomto místě právě úpravu v českém zák. č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku.

➤ § 349 odst. 3 Ob. Z – Vyplývá-li z obsahu smlouvy, že věřitel nemá zájem na splnění závazku po době stanovené pro jeho plnění, nastanou účinky odstoupení od smlouvy počátkem prodlení dlužníka, jestliže věřitel neoznámí před touto dobou, že trvá na plnění závazku.

Podle obchodního zákoníku tedy v okamžiku včasného nedodání zboží nastává automaticky odstoupení od smlouvy s účinky ex tunc. Věřitel již nemusí činit žádný další právní úkon směřující k zániku smlouvy.

Právní úprava v režimu VÚ

➤ **čl. 33 VÚ** upravuje obecně dodání zboží a rozlišuje 3 lhůty, v nichž je prodávající povinen splnit povinnost dodat zboží:

- dne, který je určen ve smlouvě nebo určitelný podle smlouvy
- kdykoliv během lhůty, která je ve smlouvě určena nebo podle smlouvy určitelná, ledaže z okolností vyplývá, že dobu dodání určuje kupující
- v přiměřené lhůtě po uzavření smlouvy v ostatních případech

Rozlišují se v podstatě tři možnosti určení doby dodávky zboží, a to dodávka k určitému či určitelnému datu dle smlouvy, v určité lhůtě či v ostatních případech. Úpravu fixní povahy kupní smlouvy VÚ nezmiňuje. Chce-li proto kupující tuto povahu smlouvy vyjádřit, musí tak učinit buď připojením „FIX“ nebo jiným vhodným vyjádřením.

Př. doložky: „15.01.2007 FIX, FOB Hamburg, INCOTERMS 2000“

Nedodržení termínu pro dodání představuje **podstatné porušení smlouvy** takové povahy a intenzity, jak vyžaduje **čl. 25 VÚ**:

- porušení smlouvy jednou ze stran způsobuje újmu druhé straně
- tato druhá strana je ve značné míře zbavena svého oprávněného očekávání podle smlouvy
- avšak nastává subjektivní liberace, pokud strana porušující smlouvu takové důsledky nepředvídala a ani rozumná osoba by je v tomtéž postavení za týchž okolností nepředvídala

➤ **čl. 49 odst. 1 pís. a)** – Kupující může odstoupit od smlouvy, jestliže prodávající nesplněním některé své povinnosti ze smlouvy nebo z VÚ porušil smlouvu podstatným způsobem.

Kupující má tedy nárok na odstoupení od smlouvy, ale musí učinit právní úkon směřující k odstoupení. Nedochozí k automatickému odstoupení od smlouvy jako v režimu upraveném Obchodním zákoníkem.

Jestliže kupující má zájem na automatickém ukončení smluvního vztahu bez toho, aby byl nucen on sám od smlouvy odstupovat, je nutné tuto variantu ukončení upravit ve smlouvě, např. prostřednictvím následujícího :

Nedodržení termínu dodání se považuje za podstatné porušení smlouvy ve smyslu čl. 25 VÚ a nastávají účinky odstoupení od smlouvy (*chcete-li zánik smlouvy s účinky ex tunc*) / a dochází k tomuto okamžiku k zániku smlouvy (*chcete-li zánik smlouvy s účinky ex nunc*).

Užitečné odkazy:

http://www.cisg.law.pace.edu/cgi-bin/isearch?DATABASE=cases2&SEARCH_TYPE=ADVANCED&ISEARCH_TERM=articles%2F33&ELEMENT_SET=TITLE&MAXHITS=500 – case law k čl. 33 VÚ OSN

<http://business.center.cz/business/pojmy/p1880-fixni-smlouva.aspx> - vymezení pojmu fixní smlouva